

Açık Veri Pazarları

Veriyi doğru kullanarak trafik kazalarını azaltmak ya da ticareti arttırmak mümkün mü?

Veri pazarı nedir? Veri sağlayıcılarının ve kullanıcılarının bulunduğu ortamdır.

Peki önüne “açık” ifadesi eklenirse ne olur? Tüm katılımcıların verisi ile katkı sağlayabildiği ve faydalanabildiği bir platform anlamı ortaya çıkar. Bu platformun web ortamında olması şart olmamakla birlikte herkesin kolayca ulaşabilmesi düşünüldüğünde dijital bir platform olarak kurgulanması daha akla yatkın görünmektedir. Nitekim Dünya’da da bu şekilde gelişmiştir.

Bir açık veri pazarı örneği olan European Data Portal, sağladığı veri ile ölümcül kazaların %5.5 azaltıldığını, trafikte 629 milyon saat tasarruf edildiğini vurgulamaktadır. Sırf bu bulgu bile açık veri pazarları kurmak için başlı başına yeterlidir.

Türkiye ise açık veri pazarları konusunda biraz geriden geliyor. Öncelikle hâlihazırda açık verimiz çok az. Peki, ülkemizde açık veri kullanımını arttırmak için neler yapabiliriz?

Bu soruya verilecek cevaplardan biri kişisel verinin güvenliği ile ilgili kaygılar olacaktır. Bunun doğru olup olmadığını anlamak için açık veri kavramının hangi ülkelerde yeşerdiğine bakmak gerekir. Bu ülkeler Kuzey Avrupa ve Avrupa Birliği ülkeleridir. Yani, bu konudaki regülasyonun en sert olduğu ülkeler. Peki, bu ülkeler veri paylaşımı ile ilgili önlemler alırken bir yandan da açık veri alanında gelişmeyi nasıl başarmışlardır? Bu cevabı da, paylaşılan verinin niteliğinde gizlidir. Açık ortama alınan veri, ya anonimize edilmiş ya da daha çok tüzel kişiliklere ait bilgileri içermektedir. Ticaret hayatının şeffaf olabilmesi için gereken tüzel kişilere ait, müşteri verisi gibi gizli veriler hariç, kamu malı olarak görülürken bireylere ait veriler devlet güvencesindedir.

Gelin hep beraber açık veriyle yapılabilecekleri bir göz atalım:

Trafik verisi açık olsaydı:

Büyükşehirlerde yaşayanlar için farklı uygulamalar geliştirilebilir, kullanıcılar hızla alternatif güzergâhlara yönlendirilerek trafik yoğunluğu azaltılabilirdi.

Toplu taşıma bilet fiyatları saatlere göre ayarlanabilir, bir yandan gelir arttırılırken bir yandan da belirli saatlerde seyahat özendirilerek trafik azaltılabilirdi.

Trafik kazaları verisi açık olsaydı:

Kasko firmaları daha doğru risk hesaplamaları yapar;

Bağımsız derneklerce bu kazaları azaltmak için yol kusurlarını düzeltici öneriler yapılabilirdi.

Şirket bilanço verileri açık olsaydı:

Kötü niyetli firmalar daha kolay tespit edilebilir, kötü niyetli firmalardan kaynaklı finansman zararları azalır, kredi maliyetleri düşeceği için de işletme kredileri faizleri düşerdi. Ya da şirketler için, anlaşma yapmadan önce bu bilgilerden yola çıkarak karşı tarafı anlayabilecekleri çeşitli skorlar üretilebilirdi.

Gördüğümüz gibi, açık veri ile yapılabilecekleri bir solukta örneklendirebilmek mümkün. Eminim sizin de aklınıza kendi mesleklerinizle ilgili farklı farklı konular gelmiştir. Önümüzdeki yıllarda bilgisayarlarımız ve veri analistlerimiz sayesinde veriyi işleme yeteneklerimiz arttıkça veri ile yapabileceklerimizin de nasıl geliştiğine hep beraber şahit olacağız.

Ahmet Kocamaz

Crede Veri Servisleri Yönetici Ortağı

Ahmet.kocamaz@crede.com.tr